

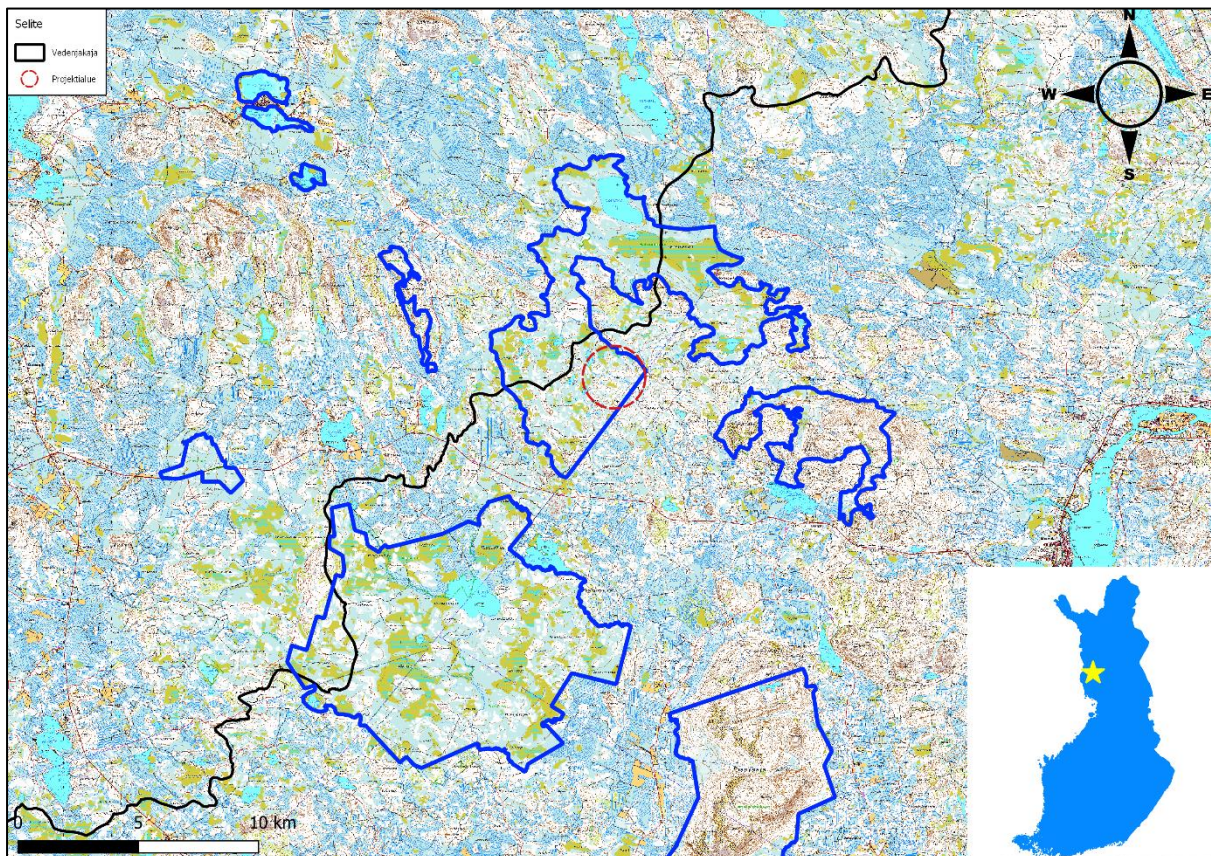
RAJAPALOT – KULTA- JA KOBOLTTIKAIVOSHANKE

Kuvaus toimijasta

Mawson Gold Limited on kanadalainen malminetsintäyhtiö, joka keskittyy arvo- ja akkumetalliesiintymien etsintään pohjoismaissa ja Australiassa. Yhtiön merkittävin tutkimusalue on Rajapalojen kulta-kobolttiesiintymä Ylitorniolla ja Rovaniemellä. Tutkimuksia alueella toteuttaa emoyhtiön suomalainen tytäryhtiö Mawson Oy. Mawson Gold on listattu Toronton pörssiin. Yhtiö hakee rahoituksen toiminnalleen kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta ja sen taloudellinen pohja on vakaa.

Hankkeen tausta

Mawson Oy on tehnyt malmitutkimuksia ns. Rajapalojen tutkimusalueella vuodesta 2012 lähtien. Yhtiö on tähän mennessä paikallistanut alueelta neljä merkittävää kulta-kobolttiesiintymää, jotka sijoittuvat EU:n Natura 2000 -verkostoon kuuluvalle Mustiaapa-Kaattasjärven Natura-alueelle. Hanke sijoittuu Ylitornion ja Rovaniemen kuntien raja-alueelle Kemijoen valuma-alueella. Esiintymien laajuuksia ja siten Rajapaloihin sijoittuvan mineraalivarannon suuruutta ei vielä kokonaisuudessaan tunneta, ja sitä tutkitaan edelleen. Esiintymien todellisia ulottuvuuksia ei toistaiseksi ole voitu määrittää ja ne ovat ns. avoimia joka suuntaan. Yhtiö on tähän mennessä käyttänyt alueen malmitutkimusten toteuttamiseen noin 25 miljoonaa euroa.

Kuva 1: Hankealueen karkea raja-alue punaisella. Natura-alueet on kartassa esitetty sinisellä rajauksella, vedenjakaja mustalla värillä.

Yhtiö julkisti mineraalivarannon ensiarvion alueelta joulukuussa 2018. Syyskuussa 2020 päivitetystä mineraalivarantoarviossa otaksutun kulta-kobolttivarannon määrä nousi noin kaksi kertaa ensiarviota suuremmaksi, vaikka malminetsintää on alueella voitu käytännössä tehdä vuosittain vain muutamien kuukausien aikana. Arviossa todetaan otaksutun kultavarannon olevan tällä hetkellä Suomen toiseksi suurin Kittilän kultaesiintymän jälkeen. Kobolttin osalta esiintymä on Suomen neljän suurimman varannon joukossa. Varantojen voidaan katsoa olevan yhteiskunnallisesti merkittäviä.

Mineraalivarannon arvioidun määrän kaksinkertaistuttua yhtiö päätti käynnistää Rajapalojen kaivoshankkeen suunnittelun ja YVA-ohjelmavaiheen. YVA-vastuuviranomainen (Lapin ELY-keskus) järjesti hankkeen ensimmäisen ennakkoneuvottelun 18.12.2020. YVA-menettelyn aloittaminen varhaisessa suunnitteluvaiheessa edistää perusteellisten lähtötietojen keräämistä koskien YVA- ja Natura-arviointimenettelyjä sekä eri prosessien mahdollista yhdistämistä. Yhtiön tavoitteena on, että asiaa käsittelevät viranomaiset ja eri sidosryhmät voivat osallistua hankkeen suunnitteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen lopullisten päätösten tekemistä ja luvitusvaiheeseen etenemistä. Yhtiö arvioi, että YVA-ohjelmavaihe saadaan toteutettua 2,5-3 vuodessa.

Tietoa mineraalivarannosta

Tällä hetkellä tunnettu mineraalivaranto on jakaantunut neljään esiintymään. Esiintymien kooksi arvioidaan yhteensä 9 miljoonaa tonnia, jossa kultaekvivalenttipitoisuus on keskimäärin 2,5 grammaa tonnissa mineralisoitunutta kiveä. Kullan keskipitoisuus on 2,1 grammaa tonnissa ja kobolttin 570 ppm (miljoonasosaa) tonnissa, eli otaksutussa varannossa arvioidaan olevan yhteensä 716 000 kultaekvivalenttiunssia kultaa ja kobolttia. Arvioidut esiintymät eivät sisällä muita taloudellisesti hyödynnettävissä olevia malmeja. Ensimmäiset kaivosvaihtoehtojen alustavat hahmotelmat valmistuivat vuoden 2020 lopussa. Suunnitteluvaihtoehtoja muokataan YVA-ohjelmavaiheen aikana saadun palautteen ja uusien tutkimustulosten perusteella. Varantoa tutkitaan edelleen käynnissä olevissa malmitutkimuksissa, ja varantoarvio sekä alustavat hankevaihtoehdot päivitetään v. 2021 loppuun mennessä. Varanto todennäköisesti kasvaa entisestään tutkimusten edetessä.

Hankkeen merkitys

Hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä, ja toteutuessaan sillä arvioidaan olevan huomattavat aluetaloudelliset vaikutukset. Jo tämänhetkisen mineraalivarantoarvion pohjalta tehtyjen alustavien luonnosvaiheen laskelmien mukaan hankkeen elinkaaren arvioidaan olevan yli 10 vuotta ja luovan suoraan ja välillisesti useita satoja työpaikkoja alueelle. Hankkeen kokonaiskesto ja aluetaloudellista merkitystä lisäävät myös rakennus- ja sulkemisvaiheessa alueelle syntyvät työpaikat. Jatkotutkimusten myötä varannon arvioidaan entisestään kasvavan.

Hanke hyödyttää mineraalisten raaka-aineiden koko toimitusketjua Suomessa: kaivostoimintaa, rikastusta, sulattamista, jalostusta, akkuteknologian kehitystä ja uudelleenkäyttöä (koko kierrätysketju). Hankkeen myötä alueen pitkäaikaiset ja pysyvät investoinnit lisääntyvät. Yhteisö-, kaivos- ja kiinteistöveroohyödyt lisäävät aluetaloudellista kehitystä ja hyvinvointia.

Kaavoitus

Yhtiö on esittänyt, että hankekunnat esittäisivät Lapin Liitolle Rajapalojen kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavoituksen käynnistämistä. Kaavoitukseen ja YVA-menettelyyn liittyvien kuulemisten yhdistäminen (YVA-laki 22§) selkiyttää huomattavasti sidosryhmien osallistamista ja hankkeesta tiedottamista. Yhtiö on myös esittänyt hankkeen osayleiskaavan laatimista yhteistyössä hankekuntien kanssa. Kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan hyväksyminen on edellytyksenä osayleiskaavan hyväksymiselle.

Hankkeen vaihemaakunta- ja osayleiskaavoituksen, niitä varten laadittavien selvitysten sekä mahdollisten kompensatiota edellyttävien toimien kustannuksista vastaa yhtiö.

Hankkeen alustava aikataulu:

Hankkeen toteuttamisen arvioitu aikataulu toteutuspäätöksestä tuotannon aloittamiseen on noin kymmenen vuotta. Hankkeen valmisteluvaihe sisältää mm. YVA-menettelyn taustaselvityksineen, kaavoitus- ja lupavalmisteluprosessit sekä rakenne- ja infrastruktuurisuunnitelmien laadinnan ja toteutuksen.